

2021

Administraciniuose registruose
užfiksuotų asmenų priskyrimo
nuolatinių Lietuvos gyventojų namų
ūkiams algoritmas. Metodika

Administraciniuose registruose užfiksuotų asmenų priskyrimo nuolatinių Lietuvos gyventojų namų ūkiams algoritmo ir metodikos tikslas – sukurti administraciniuose registruose užfiksuotų nuolatinių Lietuvos gyventojų priskyrimo namų ūkiams algoritmą. Algoritmas skirtas duomenų analitikams ir inžinieriams, statistikams, atliekantiems namų ūkių Lietuvoje skaičiavimą.

Metodiką parengė:

Giedrius Padvilikis, Beatričė Leiputė, Indrė Pusevaitė

Metodikos parengimo data:

2020 m. spalio mėn.

Algoritmas ir metodika parengti įgyvendinant iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamo projekto Nr. 10.1.1-ESFA-v-912-01-0019 „Socialinės paramos politikos pokyčių prognozavimo, sprendimų priėmimo, derinimo ir veiksmingumo stebėsenos sistemos sukūrimas“ projektą.

Pasiūlymus, pastabas, komentarus prašome siųsti el. pašto adresu info@strata.gov.lt

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

Turinys

Terminai ir santrumpos	4
Įvadas	5
1. Metodinis pagrindas ir reikalingų duomenų sąrašas	6
2. Algoritmas ir jo taikymo sąlygos	8
3. Algoritmo testavimo planas	14
4. Algoritmo testavimas	15
5. Algoritmo atnaujinimas	26
Priedai	30

Terminai ir santrumpos

Algoritmas – Administraciniuose registruose užfiksuotų asmenų priskyrimo nuolatinių Lietuvos gyventojų namų ūkiams algoritmas

ES – Europos Sąjunga

Gyventojai – Lietuvoje registruoti nuolatiniai gyventojai

ID – identifikacinis numeris

LR – Lietuvos Respublika

LSD – Lietuvos statistikos departamentas

Namų ūkis (arba privatus namų ūkis) – atskirai gyvenantis vienas asmuo arba grupė viename būste gyvenančių asmenų, kurie dalijasi išlaidas ir bendrai apsirūpina gyventi būtinomis priemonėmis

NŽIS – Nacionalinė žmogiškųjų išteklių stebėseną

SODRA – Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos

STRATA – Vyriausybės strateginės analizės centras

ŠVIS – Švietimo valdymo informacinė sistema

VMI – Valstybinė mokesčių inspekcija

Įvadas

Nacionalinė žmogiškųjų išteklių stebėsenos (toliau – NŽIS) sistema, sukurta vadovaujantis LR vyriausybės 2016 m. vasario 18 d. nutarimu Nr. 162, dėl nacionalinės žmogiškųjų išteklių stebėsenos pagrindų aprašo patvirtinimo, padeda valstybės valdymo institucijoms vertinti Lietuvos gyventojų užimtumo, apimančio ūkio, švietimo ir darbo rinkos sritis, būklę, kaitą, procesus įvairiais aspektais ir prognozuoti Lietuvos gyventojų užimtumo, kvalifikacijų poreikio ateities tendencijas, atsižvelgiant į valstybės, savivaldybių, visuomenės ir ūkio poreikius, priimti įrodymais (duomenimis) pagrįstus sprendimus.

NŽIS sudaro pagrindų rodiklių sąrašas, susidedantis iš 61 rodiklio ir jų aprašų, o vienas iš rodiklių yra „5.23 mažas pajamas gaunančių asmenų dalis (procentais)“. Siekiant apskaičiuoti šį rodiklį yra atsižvelgiama į bendras namų ūkio pajamas ir namų ūkio sudėtį. Rodiklio apskaičiavimui būtinas algoritmas, suskirstantis Lietuvoje registruotus nuolatinius gyventojus (toliau – Gyventojus) į namų ūkius pagal administraciniuose registruose užfiksuotus asmens lygio duomenis. Šiame dokumente pateikiamas Administraciniuose registruose užfiksuotų asmenų priskyrimo nuolatinių Lietuvos gyventojų namų ūkiams algoritmas (toliau – Algoritmas) ir algoritmo naudojimo metodika.

Tikslas – Sukurti administraciniuose registruose užfiksuotų nuolatinių Lietuvos gyventojų priskyrimo namų ūkiams algoritmą.

Taikymo sritys: algoritmas ir algoritmo taikymo metodika naudojami skaičiuoti NŽIS sistemos rodikliui „5.23 mažas pajamas gaunančių asmenų dalis (procentais)“. Algoritmas nėra skirtas namų ūkių statistikos rodiklių skaičiavimui ar namų ūkių surašymui atlikti.

1. Metodinis pagrindas ir reikalingų duomenų sąrašas

Metodinis pagrindas

Algoritmui, kaip metodinis pagrindas, naudojami šie oficialiuose šaltiniuose pateikti apibrėžimai ir teiginiai:

1. Namų ūkio apibrėžimai pateikiami Lietuvos statistikos departamento statistikos terminų žodyne ir Eurostato terminų ir jų apibrėžčių duomenų bazėje:

Namų ūkis (arba privatus namų ūkis) – Atskirai gyvenantis vienas asmuo arba grupė viename būste gyvenančių asmenų, kurie dalijasi išlaidas ir bendrai apsirūpina gyventi būtinomis priemonėmis (*Lietuvos statistikos departamento statistikos terminų žodynas*¹).

Socialinis vienetas, turintis bendrus susitarimus, besidalijantis bendromis išlaidomis bendroje gyvenamojoje vietoje. Namų ūkis apima vieną ar daugiau asmenų, nebūtinai susijusių giminystės ryšiais, gyvenančių tuo pačiu adresu ir besidalijančių patalpomis, maistu ir taip toliau. (*versta iš anglų kalbos, Eurostato terminų ir jų apibrėžčių duomenų bazė*²).

Šiame algoritme namų ūkiams nepriskiriami instituciniai namų ūkiai, taip kaip jie apibrėžiami Eurostato terminų ir jų apibrėžčių duomenų bazėje:

Institucinis (kolektyvinis) namų ūkis – ligoninės, senelių namai, pensionatai, kalėjimai, kareivinės, religinės institucijos, nakvynės namai ir kitos institucijos, kuriose gyvena atskira gyventojų grupė (*versta iš anglų kalbos, Eurostato terminų ir jų apibrėžčių duomenų bazė*).

2. Namų ūkių nustatymo metodika, pateikiama Lietuvos Respublikos 2021 metų gyventojų ir būstų visuotinio surašymo metodikoje, patvirtintoje Lietuvos statistikos departamento generalinio direktoriaus 2020 m. liepos 8 d. įsakymu Nr. DĮ-194.

3. LR Vyriausybės 2016 m. vasario 18 d. nutarimu Nr. 162, patvirtinta Nacionalinė žmogiškųjų išteklių stebėsenos (NŽIS) sistema ir rodiklio „5.23 mažas pajamas gaunančių asmenų dalis (procentais)“ aprašas.

Rodiklio apraše pateikiama rodiklio skaičiavimo metodika, namų ūkių identifikavimo poreikis, namų ūkių identifikavimui naudojami duomenys ir duomenų registrai, rodiklio skaičiavimo reguliarumas, skaidymo taisyklės.

4. Kiti viešai atlikti tyrimai ir analizės, pateikiantys išvadas dėl namų ūkių identifikavimo algoritme naudojamų duomenų tikslumo, ribotumų ir panaudojimo statistikos tikslams.

Reikalingų duomenų sąrašas

Algoritmas Lietuvos nuolatinių gyventojų suskirstymui į namų ūkius naudoja Lietuvos duomenų registruose kaupiamus duomenis. Atsižvelgiant į Algoritmo taikymo sritis ir aukščiau įvardintą metodinį pagrindą, algoritme naudojamiems duomenims keliami šie reikalavimai:

1. Kiekybiniai duomenys;
2. reguliariai atnaujinami duomenys (ne rečiau kaip kas ketvirtį);
3. asmens lygio duomenys;
4. galimybė jungti skirtingų registru duomenys per pasikartojantį kintamąjį (asmens kodą).

¹ <https://osp.stat.gov.lt/statistikos-terminu-zodynas?popup=true&termId=918>

² https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Glossary:Household_-_social_statistics#:~:text=A%20household%2C%20in%20the%20context,in%20a%20shared%20common%20residence

Atsižvelgiant į aukščiau pateiktus reikalavimus, metodinį pagrindą bei Lietuvos registruose kaupiamus administracinius duomenis, buvo sudarytas reikalingų duomenų sąrašas.

lentelė 1. Algoritmui reikalingų duomenų sąrašas

	Duomenys	Šaltinis
1.	Ataskaitinė diena (data, kuriai skaičiuojamas rodiklis)	Visų naudojamų duomenų registrai
2.	Asmens kodas	Gyventojų registras
3.	Gyvenamoji vieta (adresas)	Adresų registras
4.	Lytis	Gyventojų registras
5.	Amžius	Gyventojų registras
6.	Mirties data	Gyventojų registras
7.	Šeiminė padėtis ir jos pasikeitimo data	Gyventojų registras
8.	Tėvų, vaikų ir sutuoktinių asmens kodai	Gyventojų registras
9.	Asmens pajamos (skaičiuojamos pagal „5.23 mažas pajamas gaunančių asmenų dalis (procentais)“ aprašą)	SODRA, VMI, Socialinės paramos šeimai informacinė sistema
10.	Asmens darbdavio adresas	SODRA
11.	Asmens lankomos formaliojo švietimo įstaigos tipas ir adresas	Mokinių registras, Studentų registras
12.	Savivaldybė, kurioje skirtos socialinės išmokos (duomenys naudojami testuojant gyvenamosios vietos duomenis)	Socialinės paramos šeimai informacinė sistema

2. Algoritmas ir jo taikymo sąlygos

Algoritmas sudarytas vadovaujantis metodinėmis taisyklėmis, kurios aprašo, kaip asmenys priskiriami konkrečioms namų ūkiams. Metodinės taisyklės sudarytos laikantis ankstesniame skyriuje pateikto metodinio pagrindo, atsižvelgiant į duomenų panaudojimo galimybes ir naudojamų duomenų charakteristikas bei įvertinant skaičiavimo tikslumo ir skaičiavimui reikalingų resursų (laiko, duomenų) santykį.

Metodinės taisyklės:

- 1. Namų ūkių sudarymo algoritmas skirtas nuolatinių Lietuvos Respublikos gyventojų priskyrimui į privačius namų ūkius. Nuolatiniiais Lietuvos Respublikos gyventojais laikomi asmenys, kurie ataskaitinei dienai Gyventojų registre yra deklaravę savo gyvenamąją vietą Lietuvoje. Nuolatiniiais Lietuvos Respublikos gyventojais nelaikomi asmenys nedeklaravę ar neturintys gyvenamosios vietos, asmenys deklaravę išvykimą iš Lietuvos Respublikos.**

Pagrindimas ir rizikos: Lietuvos Respublikoje gyvenantys asmenys privalo deklaruoti savo gyvenamąją vietą ir laikomi deklaravusiais gyvenamąją vietą nuo deklaravimo duomenų įrašymo į Lietuvos Respublikos gyventojų registrą dienos.³ Už šio įstatymo pažeidimus asmenys atsako įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka. Gyventojų registras vienintelis registras, kuriame visi Lietuvos gyventojai privalo deklaruoti savo gyvenamąją vietą ir ją atnaujinti įvykus pasikeitimams. Vis dėlto, STRATA 2018 m. atlikta gyventojų registro duomenų analizė parodė, kad didelė dalis Lietuvos gyventojų dėl įvairių priežasčių nedeklaruoja savo tikslios gyvenamosios vietos – gyventojų registre 16 m. ir vyresnių gyventojų skaičius 2018 m. buvo apie 11 proc. arba apie 300 000 asmenų didesnis nei skaičiuojamas Lietuvos statistikos departamento – išvykusieji ir nedeklaravę išvykimo, tikėtina, sudaro didžiąją dalį gyventojų skaičiaus skirtumo (~ 300 000) tarp gyventojų registro ir Lietuvos statistikos departamento⁴. Didesnis gyventojų skaičiaus tikslumas galėtų būti nustatomas naudojant kartu su gyventojų registro duomenimis papildomų registrų duomenis – toks sprendimas naudojamas LSD 2021 metų gyventojų ir būstų visuotinio surašymo metodikoje. Tačiau LSD 2021 metų gyventojų surašymui naudojami net 20 valstybės registrų ir informacinių sistemų, o toks registrų ir informacinių sistemų skaičius nėra optimalus naudoti namų ūkių nustatymo metodikoje (resursų ir prieigos prie atskirų registrų aspektu). Taip pat papildomi registrai arba neapima visų Lietuvos gyventojų (pvz. mokinių registras) arba nesuteikia informacijos apie asmens gyvenamąją vietą (pvz. apdraustieji privalomuoju sveikatos draudimu gali didžiąją dalį laiko dirbti ir gyventi užsienyje, tačiau naudotis sveikatos paslaugomis Lietuvoje), todėl toks nuolatinių gyventojų nustatymas taptų heterogeniškas. Vis dėlto, norint identifikuoti deklaruotos gyvenamosios vietos neatitikimus ir pasiūlyti alternatyvius duomenų rodiklius, kurie patikslintų asmens gyvenamąją vietą, reikalingas tokių duomenų testavimas. Atliekant šios metodikos testavimą, rekomenduotina atlikti papildomų gyvenamosios vietos rodiklių testavimą, prioritetą teikiant duomeniui apie savivaldybę, kurioje skirtos socialinės išmokos (atsižvelgiant į tai, kad sudaryti namų ūkiai bus naudojami vidutinėms pajamoms skaičiuoti).

- 2. Pagrindinis ir svarbiausias asmens duomuo, kuriuo vadovaujantis sudaromi namų ūkiai, yra asmens registruotos gyvenamosios vietos adresas, susidedantis iš savivaldybės, gyvenvietės, gatvės pavadinimų bei pastato, korpuso ir patalpos numerio. Asmenys, neturintys ar nenurodę registruotos gyvenamosios vietos savivaldybės, nėra priskiriami namų ūkiams. Asmenys neturintys tikslaus gyvenamosios vietos adreso (tačiau turintys gyvenamosios**

³ Lietuvos Respublikos gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymas, priimtas 1998 m. liepos 2 d. (Nr. VIII-840)

⁴ Žmogiškųjų išteklių būklės ataskaita, 2018. STRATA. Prieiga internetu: https://strata.gov.lt/images/leidiniai/ZMOGISKUJU_ISTEKLIU_BUKLES_ATASKAITA_2018.pdf

vietos savivaldybę) priskiriami individualiems (vieno asmens) namų ūkiams arba priskiriami šeimos narių namų ūkiams (priklausomai nuo papildomos informacijos).

Pagrindimas ir rizikos: vadovaujantis naudojamu namų ūkio apibrėžimu, būtina nustatyti būstą, kuriame gyvena namų ūkis, o tai galima padaryti tik turint unikalų būsto identifikatorių, t. y. gyvenamosios vietos adresą.

Asmenys, neturintys ar nenurodę registruotos gyvenamosios vietos savivaldybės, nėra įtraukiami nustatant namų ūkius, nes savivaldybės duomuo yra būtinas skaičiuojant „5.23. Mažas pajamas gaunančių asmenų dalis, proc.“ rodiklį (atliekamas skaidymas pagal savivaldybes). Asmenys nurodę gyvenamosios vietos savivaldybę, tačiau neturintys tikslaus adreso, priskiriami namų ūkiams, pagal giminytės ryšius arba priskiriami individualiems namų ūkiams.

Rizika, kad to paties namų ūkio asmenys gyvenantys tame pačiame būste, gali skirtingai deklaruoti gyvenamosios vietos adresą ir nebus priskirti tam pačiam namų ūkiui. Rizika nėra didelė, nes būsto savininkas turi patvirtinti, kad deklaruojantis asmuo gyvena savininko būste, todėl netikslumai gali atsirasti tik asmeniui pakeitus gyvenamąją vietą ir neatnaujinus duomenų gyventojų registre. Rizikos pilnai išvengti galima tik didinant duomenų tikslumą gyventojų registre.

3. Algoritmo metodikoje naudojami šie namų ūkių tipai ir jų apibrėžimai:

- **Vieno asmens namų ūkis** – atskirai gyvenantis vienas asmuo, kuris neturi arba gyvena atskirai nuo tėvų, vaikų ar sutuoktinių.
- **Kolektyvinis / institucinis namų ūkis** – ligoninės, senelių namai, pensionatai, kalėjimai, kareivinės, religinės institucijos, nakvynės namai, bendranuomininkų būstai ir kitos institucijos, kuriose gyvena atskira gyventojų grupė.
- **Šeimos namų ūkis** – santuokos ir vaikų / tėvų / globėjų ryšiais susiję asmenys, gyvenantys tame pačiame būste arba atskiruose būstuose, kurie dalijasi išlaidas ir bendrai apsirūpina gyventi būtinomis priemonėmis.
- **Sugyventinių namų ūkis** – santuokos ir vaikų / tėvų / globėjų ryšiais nesusiję asmenys, gyvenantys tame pačiame būste, kurie dalijasi išlaidas ir bendrai apsirūpina gyventi būtinomis priemonėmis.

4. Kolektyvinėse gyvenamosiose patalpose ir institucijose gyvenantys asmenys (instituciniai namų ūkiai) neskirstomi į algoritmo nustatomus (privatus) namų ūkius. Kolektyvinės gyvenamosios patalpos ir institucijos, nustatomos ne pagal jų adresą, bet pagal jose registruotų asmenų charakteristikas. Taip pat kolektyviniai / instituciniai namų ūkiai, turi turėti bent 4 giminytės ar santuokos ryšiais nesusijusius gyventojus.

Pagrindimas ir rizikos: Instituciniuose namų ūkiuose gyvenantys asmenys dalinasi vienu būstu, tačiau nesidalina bendromis pajamomis ir išlaidomis, todėl instituciniai namų ūkiai nėra priskiriami namų ūkiams (privatiems) pagal šioje metodikoje naudojamą namų ūkio apibrėžimą. Taip pat instituciniai namų ūkiai nėra skaičiuojami LSD 2021 metų gyventojų ir būstų visuotinio surašymo metodikoje.

Tiksliai nustatyti visus asmenis gyvenančius instituciniuose namų ūkiuose galima tik turint pilną visų institucinių namų ūkių adresų sąrašą (laikomi ligoninės, senelių namai, pensionatai, kalėjimai, kareivinės, religinės institucijos, nakvynės namai). Toks adresų sąrašas nėra prieinamas, nes nėra tokių įstaigų registro, o surinkti rankiniu būdu tokį sąrašą nėra tikslinga, nes sąrašą reikėtų reguliariai atnaujinti. Taip pat nėra įmanoma nustatyti bendranuomininkų patalpų adresų (patalpų, kuriose gyvena tik nuomos ryšiu susiję gyventojai). Todėl instituciniai namų ūkiai nustatomi vadovaujantis būste registruotų asmenų skaičiumi, lytimi ir santuokiniais ar giminytės ryšiais. Plačiau jie aprašomi sekančiame punkte.

5. Santuokiniai ir giminystės ryšiai pagal kuriuos asmenys priskiriami vienam namų ūkiui, apima sutuoktinius (remiantis Gyventojų registro duomenimis apie teisinę jų santuokinę padėtį), vaikų / tėvų / senelių / brolių ir seserų / globėjų ryšius (remiantis Gyventojų registro duomenimis) ir sugyventinių poras. Sugyventiniais laikomi pilnamečiai skirtingos lyties asmenys, kurie gyvena viename būste ir kurių nesieja santuokiniai ar giminystės ryšiai (atsižvelgiant į aukščiau pateiktą taisyklę, viename būste gali būti skaičiuojama tik viena sugyventinių pora).

Pagrindimas ir rizikos: namų ūkiui priskiriami vienos šeimos gyventojai, vadovaujantis LSD 2021 metų gyventojų ir būstų visuotinio surašymo metodika (pagal metodiką šeimoms priskiriami ir sugyventiniai). Šeimos ryšiai nustatomi per gyventojų registre fiksuojamus asmenų santuokos ir vaikų / tėvų / globėjų ryšius. Sugyventinių ryšiai nėra registruojami registruose, todėl sugyventinių ryšiai nustatomi vadovaujantis būste registruotų asmenų skaičiumi, lytimi ir santuokiniais ar giminystės ryšiais.

Vadovaujantis šia taisykle, neįmanoma atskirti sugyventinių porų nuo viename būste nuomos pagrindu gyvenančių dviejų skirtingos lyties asmenų. Šių grupių atskyrimas įmanomas tik atliekant tokių asmenų tiesiogines apklausas ar gyventojų surašymą. Todėl sugyventinių namų ūkių skaičius turėtų būti laikomas teisingu tik palyginus jo pasiskirstymą su gyventojų surašymo ar Namų ūkių biudžeto statistinio tyrimo duomenimis.

Taip pat taikant LSD 2021 metų gyventojų ir būstų visuotinio surašymo metodikos sugyventinių ryšių nustatymą pagal lytį, nėra galimybės identifikuoti homoseksualių asmenų porų – šie asmenys bus priskiriami individualiems namų ūkiams arba tėvų namų ūkiams. Toks sprendimas siūlomas siekiant išlaikyti metodinį bendrumą su LSD metodika.

6. Vaikai turintys nurodytą giminystės ryšį su vienu ar abiem tėvais, priklausomai nuo papildomos informacijos (tėvų gyvenamosios vietos adreso, tėvų santuokinių ryšių, vaiko mokymosi informacijos, vaiko pajamų dydžio), gali būti priskiriami vieno arba abiejų tėvų namų ūkiui, vieno asmens dydžio namų ūkiui, arba nepriskiriami namų ūkiui.

Pagrindimas ir rizikos: atsižvelgiant į papildomą informaciją, siekiama nustatyti tikslų vaikų ir jų tėvų ryšį bendro namų ūkio atžvilgiu. Tėvams esant išsiskyrus, vaikas priskiriamas pagal deklaruotą adresą (mamos, tėvo ar abiejų namų ūkiui). Vaikui gyvenant atskirai nuo tėvų, vertinamas vaiko amžius, lankomos formoliojo švietimo įstaigos vieta ir tipas, vaiko gaunamos pajamos, vaiko santuokiniai ir sugyventinių ryšiai.

Vaikui gyvenant atskirai nuo tėvų, nėra įmanoma tiksliai nustatyti ar asmenys dalinasi bendromis pajamomis ir išlaidomis, todėl galima tik apytiksliai nustatyti tokių namų ūkių dydį ir sudėtį. Taip pat yra rizika, kad vaikas išvykęs gyventi į kitą vietą (mokymosi, darbo ar kitais tikslais) nedeklaruos gyvenamosios vietos pasikeitimo. Rizikos pilnai išvengti galima tik didinant duomenų tikslumą gyventojų registre.

Pritaikant aukščiau aprašytas metodines taisykles, toliau pateikiamas Algoritmas su atskirų dalių aprašymu. Algoritmas pateikiamas kaip loginė seka, pateikianti asmens priskyrimo namų ūkiui sąlygas, priklausančias nuo atskirų asmens charakteristikų.

lentelė 2. Administraciniuose registruose užfiksuotų asmenų priskyrimo nuolatinių Lietuvos gyventojų namų ūkiams algoritmas

Nr.	Etapas	Naudojami duomenys
Duomenų paruošimas (atliekamas kiekvieną kartą pasikeitus / atsinaujinus naudojamiems duomenims)		
1.	Iš būstų adresų sąrašo suformuojamas unikalus adresų sąrašas, kiekvienam adresui priskiriamas unikalus ID (adreso ID)	Gyvenamoji vieta (adresas)
2.	Kiekvienam gyventojų registre, Lietuvoje gyvenamąją vietą deklaravusiam asmeniui, priskiriami unikalūs asmens ID. Asmenys nedeklaravę gyvenamosios vietos Lietuvoje, pašalinami iš toliau algoritmo naudojamos asmenų aibės	Asmens kodas Gyvenamoji vieta (adresas)
3.	Asmenys turintys nurodytą mirties datą, pašalinami iš toliau algoritmo naudojamos asmenų aibės	Asmens ID, mirties data
4.	Kiekvienam adresui priskiriami tame adrese gyvenamąją vietą deklaravusių gyventojų asmens ID	Unikalus būstų sąrašas, asmens ID, gyvenamoji vieta (adresas)
5.	Asmenims priskiriami papildomi jų duomenys. Atliekamas tėvų, vaikų ir sutuoktinių asmens ID sulginimas su asmenų aibės turimais asmens ID. Neturintys sutapimo tėvų, vaikų ir sutuoktinių asmens ID pakeičiami į tuščią reikšmę.	Amžius, lytis, šeiminei padėtis ir jos pasikeitimo data, tėvų, vaikų ir sutuoktinių asmens ID, asmens pajamos, asmens darbdavio adresas, asmens lankomos formaliojo švietimo įstaigos tipas ir adresas, 5.23 rodiklio skaidymui reikalingi duomenys
6.	Asmenys neturintys gyvenamosios vietos savivaldybės ir jokių giminystės ar santuokos ryšių (tėvų, vaikų, sutuoktinių asmens kodų), pašalinami iš toliau algoritmo naudojamos asmenų aibės	Gyvenamoji vieta (adresas), tėvų, vaikų ir sutuoktinių asmens kodai
7.	Kiekvienam unikaliai adresui skaičiuojamas tam adresui priskirtų asmenų skaičius	Unikalus būstų sąrašas, gyvenamoji vieta (adresas)

Šiame etape tikrinami asmenų giminystės ryšiai, kurie apibrėžiami taip:

Giminystės ryšys – sutampa

- asmens ID sutampa su kito asmens tėvų ar vaikų asmens ID (tėvų – vaikų ryšys), arba
- asmens tėvo / motinos ID su kito asmens vaiko asmens kodu (senelių – vaikaičių ryšys), arba
- dviejų asmenų tėvo ar motinos asmens kodai (brolių ir seserų ryšys).

Nr.	Etapas
	Namų ūkių sudarymas
8.	Vieno asmens adresai: adresams turintiems priskirtą tik vieną asmenį, kuris neturi tėvų, vaikų ar sutuoktinių asmens ID, tokiam asmeniui priskiriamas namų ūkio statusas „Vieno asmens namų ūkis“ ir unikalus namų ūkio ID.
9.	2 gyventojų adresai: adresams turintiems 2 gyventojus, tikrinama ar tarp adreso gyventojų egzistuoja giminystės ar santuokos ryšiai (gyventojų asmens ID sutampa su kito to paties adreso gyventojų tėvų, vaikų ar sutuoktinių asmens ID). 9.1 Egzistuojant giminystės ryšiams, tokiems adresams priskiriamas namų ūkio statusas „Šeimos namų ūkis“ ir sutampantis namų ūkio ID. 9.2 Neegzistuojant giminystės ryšiams, jei abu asmenys yra pilnamečiai (amžius ne mažesnis nei 18 metų) ir skirtingos lyties, priskiriamas namų ūkio statusas „Sugyventinių namų ūkis“ ir sutampantis namų ūkio ID. 9.3 Kitais atvejais, kai neegzistuoja giminystės ryšiai, tokiems asmenims šiame etape nepriskiriamas namų ūkis.
10.	Didesni nei 2 asmenų dydžio adresai turintys tarpusavio giminystės ryšių: adresams turintiems daugiau nei 2 gyventojus, tikrinama ar bent tarp dviejų adreso gyventojų egzistuoja

	<p>giminystės ar santuokos ryšiai (adreso gyventojų asmens ID sutampa su kito to paties adreso gyventojų tėvų, vaikų ar sutuoktinių asmens ID).</p> <p>10.1 Egzistuojant giminystės ar santuokos ryšiams, bent dviems asmenims turintiems tarpusavio ryšius, priskiriamas namų ūkio statusas „Šeimos namų ūkis“ ir sutampantis namų ūkio ID.</p> <p>10.2 Jei adrese gyvenantiems asmenims suformavus Šeimos namų ūkį, lieka vienas nepriskirtas asmuo ir jo lytis priešinga, šeimos namų ūkio nario, turinčio vaikų ir neturinčio kartu gyvenančio sutuoktinio, lyčiai, nepriskirtas asmuo laikomas Šeimos namų ūkio sugyventiniu ir jam priskiriamas sutampantis namų ūkio ID.</p> <p>10.3 Neegzistuojant jokiems giminystės ar santuokos ryšiams ir jei asmenų skaičius bent 4, tokiems asmenims priskiriamas namų ūkio statusas „Kolektyvinis / institucinis namų ūkis“.</p> <p>10.4 Neegzistuojant giminystės ar santuokos ryšiams su tuo pačiu adresu gyvenančiais asmenimis, tačiau egzistuojant ryšiams su kitu adresu gyvenančiais asmenimis, tokiems asmenims namų ūkio statusas priskiriamas sekančiame etape.</p>
11.	<p>Didesni nei 2 asmenų dydžio adresai neturintys tarpusavio giminystės ryšių: asmenims gyvenantiems 1 asmens dydžio adresuose ir turintiems tėvų, vaikų ar sutuoktinių asmens ID, namų ūkis priskiriamas tokia tvarka:</p> <p>11.1 Turintiems sutuoktinio asmens ID:</p> <p>11.1.1 jei pajamos didesnės už santykinę skurdo ribą, kadangi sutuoktinių adresai nesutampa, tokiems asmenims priskiriami skirtingi namų ūkio ID.</p> <p>11.1.2 jei pajamos mažesnės už santykinę skurdo ribą, priskiriamas Kolektyvinis / institucinis namų ūkis</p> <p>11.2 Turintiems vaikų asmens ID (tėvams):</p> <p>11.2.1 jei pajamos didesnės už santykinę skurdo ribą, tokiems asmenims priskiriami skirtingi namų ūkio ID.</p> <p>11.2.2 jei pajamos mažesnės už santykinę skurdo ribą, priskiriamas Kolektyvinis / institucinis namų ūkis</p> <p>11.3 Turintiems tėvų asmens ID (vaikams), jei vaiko amžius iki 18 m. ir vaiko adreso savivaldybė sutampa su vieno iš tėvų adreso savivaldybe, o vaiko adresu gyvena daugiau nei 2 asmenys neturintys giminystės ryšių, vaikui priskiriamas „Kolektyvinis / institucinis namų ūkis“.</p> <p>11.4 Turintiems tėvų asmens ID (vaikams), kitais atvejais:</p> <p>11.4.1 Jei vaikas mokosi bendrojo ugdymo mokykloje, tai jis priskiriamas prie vieno iš tėvų namų ūkio (pagal prioritetą motinai*)</p> <p>11.4.2 Jei vaikas mokosi profesinio mokymo ar aukštojo mokslo įstaigoje, tai tikrinamos jo pajamos:</p> <p>11.4.2.1 Jei pajamos mažesnės už santykinę skurdo ribą, tai jis priskiriamas prie vieno iš tėvų namų ūkio (pagal prioritetą motinai*)</p> <p>11.4.2.2 Jei pajamos didesnės už santykinę skurdo ribą, tai jis priskiriamas Vieno asmens namų ūkis.</p> <p>11.4.3 Jei vaikas nebesimoko ir yra nevedęs ir neturi sugyventinio, vaikų, tai tikrinamas jo amžius:</p> <p>11.4.3.1 Iki 24 metų** vaikas priskiriamas prie vieno iš tėvų namų ūkio (pagal prioritetą motinai*),</p> <p>11.4.3.2 24 metų** ir vyresni priskiriami prie „Kolektyvinio / institucinio namų ūkio“.</p> <p>11.4.4 Jei vaikas nebesimoko ir yra vedęs arba turi sugyventinį, vaikų, toks asmuo sudaro Vieno asmens namų ūkį.</p>

* Nesant pakankamai informacijos identifikuoti ar vaikas gyvena su motina ar tėvu (nesutampa vaiko ir tėvų adresai), sukuriama metodinis prioritetas ir vaikas priskiriamas motinai.

** 24 metų riba nustatyta vadovaujantis LR civilinio kodekso 192 straipsnio 1 dalimi, kad tėvai, turintys galimybę, privalo išlaikyti savo vaikus iki 24 metų amžiaus.

Atskirų asmenų priskyrimo namų ūkiams, naudojant Algoritmą pavyzdžiai:

- Asmens laisvės atėmimo bausmę atliekantis asmuo – asmuo registruotas didesniame nei 2 asmenų adrese, neturi tarpusavio giminystės ar santuokos ryšių su asmenimis tame pačiame adrese, turi tėvus, tačiau niekur nesimoko, yra vyresnis nei 24 metai, todėl priskiriamas prie Kolektyvinio namų ūkio.
- Studentas išvykęs studijuoti į kitą Lietuvos miestą ir gyvenantis bendrabutyje – asmuo registruotas didesniame nei 2 asmenų adrese, neturi tarpusavio giminystės ar santuokos ryšių su asmenimis tame pačiame adrese, turi tėvus, pajamos mažesnės už santykinę skurdo ribą, todėl priskiriamas tėvų namų ūkiui (motinos namų ūkiui jei motinos ir tėvo namų ūkių adresai skiriasi).
- Brolis ir sesė gyvenantys vienu adresu, kadangi sutampa jų motinos ID, priskiriami šeimos namų ūkiui.
- Privalomąją karo tarnybą atliekantis šauktinis – gyvena atskirai nuo tėvų, nesimoko, nedirba, neturi vaikų ar santuokos, didesniame nei 2 asmenų adrese. Jei asmuo iki nuo 18 iki 24 metų, tai priskiriamas tėvų namų ūkiui, jei vyresnis – kolektyviniame namų ūkiui.

3. Algoritmo testavimo planas

Metodikos rengimo metu, Algoritmas nebuvo ištestuotas naudojant pilną reikalingų duomenų rinkinį. Algoritmo testavimas naudojant nurodytus duomenis yra būtina sąlyga užtikrinant tiek naudojamų duomenų tinkamumą, tiek Algoritmo rezultatų tikslumą. Toliau yra aprašomas Algoritmo testavimo procesas ir rekomendacijos, leidžiančios įvertinti galimus Algoritmo trūkumus.

Algoritmo testavimas atliekamas taikant palyginamosios analizės metodą. Algoritmo rezultatai – nustatytų namų ūkių pasiskirstymo duomenys – lyginami su kitų šaltinių namų ūkių pasiskirstymo duomenimis. Pagrindinis reikalavimas kitų šaltinių duomenims – duomenys ir namų ūkių pasiskirstymas turi reprezentuoti visą nuolatinių Lietuvos gyventojų populiaciją. Rekomenduojami namų ūkių pasiskirstymo duomenų šaltiniai:

- Namų ūkių biudžetų tyrimas, 2016. Lietuvos Statistikos departamentas.
- Lietuvos gyventojų pajamos ir gyvenimo sąlygos (2019 m. leidimas). Lietuvos Statistikos departamentas.
- Lietuvos Respublikos 2011 ir 2021 metų gyventojų ir būstų visuotiniai surašymai. Lietuvos Statistikos departamentas.

Atsižvelgiant į tai, kad namų ūkių pasiskirstymo duomenų šaltiniai apima skirtingų metų duomenis, palyginamoji analizė turėtų būti atliekama Algoritmui naudojant tų pačių metų kaip palyginamasis šaltinis duomenis, o nesant tokiai galimybei, išlaikant kuo mažesnę skirtumą tarp naudojamų duomenų.

Toliau pateikiamas rodiklių sąrašas duomenų pasiskirstymo rodiklių, kuriuos rekomenduojama naudoti palyginamoje analizėje.

lentelė 3. Namų ūkių duomenų pasiskirstymo rodiklių sąrašas

Nr.	Rodiklis
1.	Vidutinis namų ūkio dydis (asmenimis)
2.	Namų ūkių pasiskirstymas pagal tipą (narių skaičių ir jų amžių)
3.	Namų ūkių pasiskirstymas pagal gyvenamąją vietą (miestą / kaimą, savivaldybę, apskritį)
4.	Gyventojai pagal šeiminių padėčių namų ūkyje ir amžiaus grupes
5.	Namų ūkiai pagal dydį mieste ir kaime
6.	Vieno asmens namų ūkių gyventojai pagal lytį ir amžiaus grupes
7.	Namų ūkių pasiskirstymas pagal vaikų skaičių namų ūkyje
8.	Asmenų priskyrimo konkrečioms namų ūkiams palyginimas (naudojant 2021 metų gyventojų ir būstų visuotinio surašymo duomenis)

Papildomai, atsižvelgiant į pirmos metodinės taisyklės rizikų aprašyme įvardintas priežastis, atlikti gyvenamosios vietos duomenų tikslumo testavimą ir galimybių šį rodiklį patikslinti įtraukiant papildomus duomenų šaltinius.

Atsižvelgiant į palyginamosios analizės rezultatus, nustačius statistiškai reikšmingus neatitikimus tarp algoritmo rezultatų ir išorinių duomenų šaltinių, pateikiamos rekomendacijos Algoritmo atnaujinimui ar papildymui naujais duomenimis.

4. Algoritmo testavimas

Algoritmo testavimas atliktas 2021 m. vasario-kovo mėn. Testavimui naudoti algoritmo veikimui reikalingi duomenys. Testavimo duomenų sąrašas ir šaltiniai pateikti lentelėje apačioje.

lentelė 4. Testavimo duomenų sąrašas

	Algoritmo metodikoje įvardinti duomenys	Šaltinis
1.	Ataskaitinė diena (data, kuriai skaičiuojamas rodiklis)	2020 m. sausio 1 d.
2.	Asmens kodas	Gyventojų registras
3.	Gyvenamoji vieta (adresas)	Adresų registras
4.	Lytis	Gyventojų registras
5.	Amžius	Gyventojų registras
6.	Mirties data	Gyventojų registras
7.	Šeiminė padėtis ir jos pasikeitimo data	Gyventojų registras
8.	Tėvų, vaikų ir sutuoktinių asmens kodai	Gyventojų registras
9.	Asmens pajamos (skaičiuojamos pagal „5.23 mažas pajamas gaunančių asmenų dalis (procentais)“ aprašą)	ŠVIS: NŽIS duomenų modelis
10.	Asmens darbdavio adresas	Testavimo metu atsisakyta dėl nepakankamo duomenų tikslumo
11.	Asmens lankomos formaliojo švietimo įstaigos tipas ir adresas	ŠVIS
12.	Savivaldybė, kurioje skirtos socialinės išmokos (duomenys naudojami testuojant gyvenamosios vietos duomenis)	Testavimo metu apsiribota asmens darbdavio ir švietimo įstaigos adresais
	Papildomai testavimo metu naudoti / įtraukti duomenys	Šaltinis
13.	Gimimo valstybė	Gyventojų registras
14.	Deklaravimo būdas (apibūdina priežastis kaip asmeniui priskirtas deklaravimo adresas)	Gyventojų registras
15.	Santuokos data	Gyventojų registras
16.	Darbo užmokestis	ŠVIS: NŽIS duomenų modelis

Ataskaitinė diena pasirinkta 2020 m. sausio 1 d. (arba 2020 m. sausio mėn. mėnesinių duomenų atveju) dėl šių priežasčių:

- Duomenų naujumas – siekiama naudoti naujausius prieinamus ir tinkamus testavimui duomenis. Visų duomenų ataskaitinė diena turi sutapti.
- Duomenų iškraipymai dėl COVID-19 pandemijos. Atsižvelgiant į COVID-19 pandemijos įtaką testuojamiems duomenims 2020 m. (judėjimo ribojimai ir dėlto atsiradę gyvenamosios vietos deklaravimo, vidinės ir išorinės migracijos pokyčiai, gyventojų užimtumo pasikeitimai), nuspręsta naudoti duomenis iki COVID-19 pandemijos pradžios Lietuvoje (2020 m. kovo 16 d.).

Duomenų paruošimo ir gyventojų aibės, naudojamos namų ūkių algoritme, sudarymas

Atskaitinei dienai, gyventojų registre buvo registruoti 3 678 477 unikalūs asmenys. Iš šių asmenų, 650 640 asmenų – neturėjo deklaruotos Lietuvoje gyvenamosios vietos. Pagal algoritmą, šie asmenys neturėtų būti priskiriami namų ūkiams ir pašalinami iš asmenų aibės. Prieš pašalinant šiuos asmenis, atliekama deklaravimo vietos neturėjusių asmenų duomenų analizė:

- Tik vieno asmens deklaravimo valstybės kodas – Lietuva. Tai reiškia, kad beveik visi asmenys yra deklaravę išvykimą į užsienio valstybę, arba neturi jokių deklaravimo duomenų.
- Deklaravimo adreso Lietuvoje ir deklaruoto išvykimo į kitą šalį neturi 145 302 asmenys. 47 proc. šių asmenų buvo užsieniečiai. 11 proc. asmenų turėjo santuokinių ryšių su kitais registruotais asmenimis. 12 proc. asmenų turėjo darbinių santykių 2021 m. sausio mėn.

Apibendrinant asmenų, kurie neturi deklaruotos gyvenamosios vietos, duomenis, iš 145 tūkst. kurie galėjo realiai gyventi Lietuvoje, nėra aiškus kiek ir kurie asmenys iš tikrųjų gyveno Lietuvoje. Asmenys turintys santuokinių ryšių, galėjo būti išvykę iš Lietuvos su sutuoktiniais. Didžiausia tikimybė, kad asmenys kurie turėjo darbinių santykių gyveno tuo metu Lietuvoje, tačiau darbiniai santykiai fiksuojami už sausio mėnesį, o deklaravimo statusas – už sausio 1 d. Taip susidaro situacijos, kad asmuo galėjo dirbti nepilną mėnesį, t. y. sausio 1 d. nedirbti. Tokiu atveju reikėtų tikrinti šių asmenų darbo trukmę dienomis, darbo pradžios ir pabaigos statusus. Šie etapai ypatingai apsunkintų algoritmo veikimą ir duotų santykinai mažą naudą, kadangi tokie asmenys sudaro vos 0,6 proc. nuo visų Lietuvoje gyvenamąją vietą deklaravusių asmenų. Taip pat asmenys galėjo dirbti Lietuvoje nuotoliniu būdu gyvendami užsienyje. Todėl laikantis algoritmo metodikos, visi asmenys neturintys deklaruotos gyvenamosios vietos Lietuvoje, pašalinami iš asmenų aibės.

Deklaravusių gyvenamąją vietą asmenų skaičius – 3 027 837. Visi jie deklaravę gyvenamąją vietą Lietuvoje, visi atskaitinei dienai neturi mirties įrašo (tokie asmenys pašalinti formuojant duomenis). Pašalinami asmenys (28) neturintys nurodytos deklaruotos savivaldybės. Dėl ypatingai mažo tokių asmenų skaičiaus, nerekomenduojama papildomai tikrinti tokių asmenų giminytės ar santuokos ryšių.

lentelė 5. Asmenų pasiskirstymas pagal deklaravimo būdą

Kodas	Deklaravimo būdas	Asmenų sk.
R	Deklaravo gyvenamąją vietą	2997589
K	Įtrauktas į gyv. vietos neturinčių asmenų apskaitą	16871
S	Buvo deklaravęs gyv. vietą (panaikinta savininko pr.)	8566
C	Buvo deklaravęs gyv. vietą (panaikinta panaikinus leidimą)	3708
G	Deklr. gyv. vietą (panaikinta pasibaigus LL gal. laikui)	675
I	Buvo deklaravęs gyv. vietą (panaikinta teismo spr.)	332
O	Panaikinti duomenys apie gyv. vietą	51
Z	Deklr. gyv. vietą (panaikinta netekus pilietybės ir nepateikus prašymo leidimui)	15
H	Deklr. gyv. vietą (panaikinta atsisakius išduoti leidimą)	1
M	Terminuotas įrašymas	1

Dauguma (2,99 mln.) asmenų turi deklaravimo vietą atskaitinei datai (deklaravimo būdo kodas R). Kiti asmenys turi ankstesnę deklaruotą gyvenamąją vietą, kuri buvo panaikinta dėl įvairių priežasčių arba asmenys neturi pastovios gyvenamosios vietos. Tokių asmenų gyvenamoji vieta gali būti įvairi: gyvenantys Lietuvoje praradę deklaruotą vietą persikėlus į kitą būstą (pvz. nuomojamą), nepakeitę deklaruotos vietos po persikėlimo, emigravę ir to nedeklaravę asmenys, užsieniečiai, laikinai gyvenę Lietuvoje ir iš jos išvykę, bet to nedeklaravę, asmenys gyvenantys Lietuvoje ir neturintys pastovios gyvenamosios vietos (pvz.

benamiai). Iš šių asmenų grupės prasminga į namų ūkius priskirti tik K kodą turinčius asmenis, nes pagal apibrėžimą, šie asmenys gyvena Lietuvoje, bet neturi pastovios gyvenamosios vietos. Testavimo metu šiems asmenims priskiriamas individualus namų ūkis (benamiai). Kiti asmenys, kuriems deklaruota gyvenamoji vieta panaikinta – toliau neanalizuojami.

Išfiltravus asmenis, kurie aptenka į analizės aibę, toliau atliekamas namų ūkių priskyrimas.

Analizuojant asmenų pagal jų deklaruotos vietos adresus, galima sudaryti adresų pasiskirstymą pagal juose savo gyvenamąją vietą deklaravusių asmenų skaičių.

Kaip galima matyti iš pateikto grafiko, didžiąją dalį adresų (95 proc.) sudaro adresai, kuriuose registruoti nuo 1 iki 5 asmenų.

Gyventojų priskyrimas namų ūkiams

Pirmoji algoritmo priskiriama namų ūkių grupė – po vieną gyvenantys asmenys, neturintys gyvų tėvų, vaikų ar sutuoktinių. Iš visų 375 266 asmenų, kurie gyvena vieno asmens būstuose, tokių asmenų be giminystės ir santuokos ryšių – 61 368 asmenys. Šiems asmenims priskiriamas individualus namų ūkis (vienišiai).

Kitame etape analizuojami lygiai 2 asmenis turintys adresai. Toks atskyrimas reikalingas siekiant nustatyti dviejų asmenų sutuoktinius, giminaičius ir sugyventinių poras.

lentelė 6. Dviejų asmenų dydžio adresų gyventojų pasiskirstymas į namų ūkius

Asmenų sk.	573 594
iš jų:	
sutuoktiniai	254 325
vaikai/tėvai	230 080
broliai/seserys	13 300
sugyventiniai	50 179
nepriskirta	25 710

Šiame algoritmo taikymo etape, namų ūkiai priskirti 96 proc. asmenims, gyvenantiems dviejų asmenų dydžio adresuose. Asmenys neturėję tarpusavio giminystės, santuokos ryšių bei neatitikę sugyventinių statuso, namų ūkiui bus priskirti kitame algoritmo taikymo etape.

Kitame etape namų ūkis priskiriamas asmenims, gyvenantiems didesniame nei 2 asmenų adrese. Pirmiausiai sudaromos šeimos, turinčios giminystės ir/ar santuokos ryšių, su kitais

asmenimis gyvenančiais tame pačiame adrese. Šiame testavimo etape fiksuotas ypatingai didelis kompiuterio skaičiavimų skaičius, kadangi skaičiuojami asmenų giminytės/santuokos ryšiai, skaičiavimų skaičius ypatingai išauga įtraukiant labai daug asmenų turinčius adresus. Tokių adresų (didesnių nei 15 asmenų), yra labai mažai (0,3 proc. visų adresų) ir tikėtina, kad tokie adresai – instituciniai namų ūkiai. Todėl skaičiuojant šeimų namų ūkius šiame etape, tai buvo daroma apribotam adresų dydžiui, t. y. 3-15 asmenų adresams. Tokio dydžio adresuose gyveno 1 885 880 asmenys, iš jų naudojant giminytės/santuokos ryšių patikrinimą, į šeimų namų ūkius buvo priskirti 1 795 003 asmenys. Toliau nepriskirtus asmenis bandoma priskirti pagal tai ar jie buvo šeimos namų ūkio sugyventiniu, t. y. jei adrese gyvena tik vienas asmuo, kuris nesusijęs giminytės/santuokos ryšiais su suformuotu tame adrese šeimos namų ūkiu, tas asmuo turėtų būti priskiriamas kaip sugyventinis. Algoritmo testavimas parodė, kad potencialaus sugyventinio lyties tikrinimas su kitais namų ūkio nariais nėra prasmingas, nes nėra galimybių nustatyti kurio šeimos namų ūkio nario tai sugyventinis (senelio, tėvo ar vaiko). Todėl šios sąlygos siūloma atsisakyti kaip perteklinės.

Sekančiame algoritmo etape, visiems asmenims, kurie dar neturi priskirto namų ūkio, gyvena bent 4 asmenis turinčiame adrese ir neturi jokių giminytės ar santuokos ryšių su kitais Lietuvos gyventojais, priskiriamas individualus namų ūkis. Vis dėlto, kadangi iki šio algoritmo etapo jau priskirti visi asmenys, kurie į namų ūkius priskiriami vadovaujantis ne giminytės, o adreso ryšiais su kitais asmenimis tame pačiame adrese (sugyventiniai), šiame etape galima namų ūkius priskirti visiems 2-15 asmenų adresuose gyvenantiems asmenims, neturintiems jokių giminytės/santuokos ryšių su kitais Lietuvos gyventojais ir neturintiems ankstesniame etape priskirto namų ūkio. Iš viso tokių asmenų Lietuvoje – 25 710.

Atsižvelgiant į tai, kad ankstesniuose etapuose buvo priskiriami namų ūkiai asmenims gyvenantiems 1-15 asmenų dydžio adresuose, prasminga priskirti namų ūkius asmenims, gyvenantiems didesnio nei 15 asmenų skaičiaus adresuose. Tokie asmenys, tikėtina gyvena įvairiuose instituciniuose namų ūkiuose. Asmenys gyvenantys instituciniuose namų ūkiuose, gali turėti giminytės / santuokos ryšių su kitais asmenimis gyvenančiais kitu adresu (pvz. asmenys laisvės atėmimo įstaigose) ar net su asmenimis gyvenančiais tame pačiame instituciniame namų ūkyje (pvz. broliai/seserys vaikų namuose, sutuoktiniai pensionatuose), vis dėlto, pagal namų ūkių metodiką, tokie asmenys neatitinka privataus namų ūkio metodikos – tik institucinio namų ūkio tipą. Asmenų, kurie gyvena didesniuose nei 15 asmenų skaičiaus adresuose ir kuriems priskirtas institucinis namų ūkis – 165 301.

Prieš paskutinį algoritmo taikymo etapą, kai dar nepriskirti asmenys namų ūkiams priskiriami pagal jų giminytės/santuokos ryšius su kitu adresu gyvenančiais asmenimis ir papildomus kriterijus (mokymosi įstaigos adresas, pajamos, amžius), pateikiama apibendrinta jau priskirtų namų ūkiams asmenų statistika.

lentelė 7. Prieš paskutinį algoritmo taikymo etapą, namų ūkiams priskirtų asmenų skaičius pagal namų ūkio tipą

Namų ūkio tipas	Adreso dydis	Asmenų sk.
benamiai	1	16 871
vienišiai	1	61 368
vienišiai	2-15	25 710
sutuoktiniai	2	254 325
vaikai/tėvai	2	230 080
broliai/seserys	2	13 300
sugyventiniai	2	50 179
sugyventiniai	3-15	46 708
šėimos (giminytės/santuoka)	3-15	1 795 003
instituciniai	16 ir daugiau	165 301
nepriskirta	1-15	355 615
Iš Viso		3 014 460

Kitame etape, dar nepriskirtų asmenų priskyrimas namų ūkiams pradamas nuo asmenų, turinčių santuokos ryšių. Asmenys turintys sutuoktinį, tačiau gyvenantys atskiruose adresuose priskiriami pagal jų gaunamas pajamas: pajamos didesnės nei santykinė skurdo riba – individualus namų ūkis, mažesnės pajamos – institucinis namų ūkis. Testavimų metu naudojamas ŠVIS: NŽIS duomenų modelyje apskaičiuotas mažų pajamų rodiklis (nesant apskaičiuotam rodikliui, asmuo priskiriamas prie institucinio namų ūkio). Pagal šią logiką, 49 159 asmenys priskirti individualiems namų ūkiams ir 43 531 – instituciniams namų ūkiams.

Tokiu pačiu principu priskiriami ir asmenys, turintys vaikų ir negyvenantys su jais tame pačiame adrese: 70 095 asmenys priskirti individualiems namų ūkiams ir 211 589 – instituciniams namų ūkiams. Vis dėlto, mažų pajamų rodiklis, pateiktas NŽIS duomenų modelyje jau savaime naudoja pajamų paskirstymą pagal namų ūkių sandarą, kai namų ūkiai priskiriami tik pagal asmens adresą. Tiksliesniam namų ūkio priskyrimui turėtų būti naudojamos asmens disponuojamos pajamos. Testavimo metu šie duomenys nebuvo naudojami, tačiau naudoti asmens įsidarbinimo ir darbo užmokesčio duomenys, todėl testavimo metu galima išbandyti darbo užmokesčio duomenų panaudojimą. Vietoje skaičiavimo asmenų, kurie gauna mažas pajamas pagal 5.23 rodiklį, panaudojamas rodiklis, asmenys, kurio darbo užmokestis mažesnis už minimalų mėnesinį darbo užmokestį. Pakeitus pajamų rodiklį, pagal santuokos ryšį individualiems namų ūkiams priskiriami 45 888 asmenys, instituciniams namų ūkiams – 46 802. Pagal vaikų/tėvų ryšį, individualiems namų ūkiams priskiriami 62 935 asmenys, instituciniams namų ūkiams – 219 289. Palyginus galima matyti, kad skirtumai taikant skirtingus pajamų rodiklius, nėra ypatingai dideli.

Net ir naudojant darbo užmokesčio duomenis asmenų priskyrimui prie namų ūkių konkrečiais aukščiau pateiktais atvejais, toks priskyrimas instituciniams namų ūkiams nėra tikslus, bet aproksimuojantis, o aproksimacija – gali būti klaidinanti. Metodikos sudarymo metu susituokusių ar vaikų turinčių asmenų priskyrimas pagal jų pajamas buvo įvestas bandant nustatyti institucinius namų ūkius pagal juose registruotų asmenų savybes. Tikėtina, kad asmenys turintys mažas pajamas gyvena instituciniuose namų ūkiuose, kuriuose yra ribotos galimybės gauti didesnes pajamas (pvz. įkalinimo įstaigos, globos namai), tačiau patikrinti šią prielaidą – nėra pakankamai duomenų. Kitas kriterijus rodantis tikėtiną priklausymą instituciniam namų ūkiui – didelis gyventojų skaičius. Pagal šį kriterijų, asmenys gyvenantys didesniuose nei 15 asmenų adresuose jau buvo priskirti instituciniams namų ūkiams, o šiame etape, kai asmenys priskiriami pagal jų gaunamas pajamas, priskiriami tik tie asmenys, kurie gyvena 1-15 asmenų adresuose. Tam tikras įžvalgas galima susidaryti analizuojant šiame etape priskiriamų asmenų vidutinį adreso dydį.

Tokių namų ūkių dydžių vidurkiai rodo, kad namų ūkiai ypatingai maži ir mažai tikėtina, kad dauguma jų būtų – instituciniai namų ūkiai. Todėl šiame etape, atsižvelgiant į tai, kad testavimo metu įtrauktas institucinių namų ūkių atskyrimas pagal jų dydį, nėra tikslinga skaidyti atskirai gyvenančių sutuoktinių, tėvų ir vaikų pagal jų gaunamas pajamas. Todėl toliau tokie asmenys priskiriami vienam tipui – individualiems namų ūkiams. Kituose etapuose, kuriuose reikalingas asmens pajamų palyginimas, siekiant skaičiavimų paprastumo ir aiškumo, siūloma apsiriboti asmens užimtumo statusu, t. y. neanalizuoti dirbančiųjų asmenų pajamų, o tik ar asmuo dirbo samdomą ar savarankišką darbą.

Paskutiniame etape, atsižvelgiant į asmens savybes, priskiriami asmenys turintys tėvus, tačiau negyvenantys su jais viename adrese. Pirmiausiai priskiriami asmenys, potencialiai gyvenantys vaikų namuose, t. y. toje pačioje savivaldybėje kaip vienas iš tėvų, iki 18 m. amžiaus, didesniuose nei 2 asmenų adresuose. Tokių asmenų – 733. Skaičius santykinai mažas, nes kiti vaikai, gyvenantys vaikų namuose, priskirti instituciniams namų ūkiams ankstesniame etape pagal adreso dydį (didesni nei 15 asmenų adresai).

Asmenų, kurie mokosi bendrojo ugdymo mokykloje, turi bent vieną iš tėvų, tačiau su juo negyvena tuo pačiu adresu, skaičius Lietuvoje – 1 960. Pakankamai nedidelis skaičius, pagrindžiamas tuo, kad asmenys, kurie gyvena su tėvais ar vaikų namuose jau buvo priskirti namų ūkiams. Tikėtina, kad toks asmenų ir tėvų adresų nesutapimas gali atsirasti persikraustant keičiantis adresams, arba bendrojo ugdymo mokyklų mokiniams išvykus mokytis į mokymo įstaigas, kurios suteikia gyvenamąjį būstą. Kita priežastis pastebėta testuojant duomenis – suaugę, 24 m. ir vyresni asmenys taip pat gali patekti į šią grupę

(asmenys, besimokantys bendrojo ugdymo mokyklose, bendrojo ugdymo programose skirtose suaugusiems). Tokie asmenys neturėtų patekti į šią grupę, todėl turi būti įvedamas amžiaus ribojimas iki 24 metų. Ta pati sąlyga galioja ir asmenims, kurie priskiriami prie tėvų namų ūkių pagal mokymosi aukštojo ar profesinio mokymo įstaigose.

Kitame etape, asmenys, kurie mokosi aukštojo ir profesinio mokymo įstaigose, priskiriami į individualius namų ūkius arba prie vieno iš tėvų namų ūkių, atsižvelgiant į priskiriamo asmens darbinį užimtumą (ar asmuo dirbo samdomą ar savarankišką darbą) ir amžių. Šiame etape į individualius asmens namų ūkius priskirti 3 268 asmenys, vieno iš tėvų namų ūkiams priskirti 1 660 asmenys.

Paskutiniame algoritmo taikymo etape priskiriami asmenys turintys tėvus, tačiau nebesimokantys. Iki 24 metų amžiaus tokie asmenys priskiriami vieno iš tėvų namų ūkiui (prioritetas motinos namų ūkiui) ir tokių asmenų suskaičiuota 4 287 asmenys. Nesimokantys 24 m. ir vyresni asmenys priskiriami prie individualių namų ūkių – šioje vietoje atsiranda skirtumas nuo algoritmo metodikos 11.4.3.2 punkto, pagal kurį tokie asmenys būtų priskiriami prie institucinių namų ūkių, kas nėra tikslu. 24 m. ir vyresni asmenys, turintys tėvus, tačiau negyvenantys su jais, sudaro individualius namų ūkius – tokių asmenų buvo 49 572. 24 metų ir vyresni asmenys, turintys tėvus, tačiau negyvenantys su jais priskiriami prie institucinių namų ūkių ankstesniame algoritmo etape pagal adreso dydžio sąlygą, t. y. didesni nei 15 asmenų adresai. Taikant tokį skaidymą, nebetenka prasmės algoritmo 11.4.4. punktas, nes visi nesimokantys asmenys iki šio algoritmo žingsnio jau yra priskirti namų ūkiams.

Įvedus amžiaus reikalavimą (iki 24 m.) priskiriant besimokantį asmenį tėvų namų ūkiams, 3 363 asmenys, kurie mokėsi bendrojo, aukštojo ar profesinio mokymo įstaigose, buvo vyresni nei 24 m., turėjo mažesni nei minimalų darbo užmokestį ir negyveno kartu su tėvais ar kitais giminaičiais, sutuoktiniu, nebuvo priskirti namų ūkiams. Todėl paskutinį algoritmo taikymo etapą reikėtų papildyti šių asmenų priskyrimu individualiems 1 asmens dydžio namų ūkiams.

Galutinis asmenų priskyrimas namų ūkiams:

lentelė 8. Galutinis namų ūkiams priskirtų asmenų skaičius pagal namų ūkio tipą

Namų ūkio tipas	Adreso dydis	Asmenų sk.
benamiai	1	16 871
vienišiai (neturintys giminių / sutuoktinių)	1	61 368
vienišiai (neturintys giminių / sutuoktinių)	2-15	18 270
sutuoktiniai	2	254 325
vaikai/tėvai	2	230 080
broliai/seserys	2	13 300
sugyventiniai	2	50 179
sugyventiniai	3-15	46 708
šeimos (giminystė/santuoka)	3-15	1 795 003
instituciniai	16 ir daugiau	165 301
susituokę asmenys negyvenantys kartu, priskirti individualiems ūkiams	1-15	68 674
turintys vaikų ir negyvenantys kartu, priskirti individualiems ūkiams	1-15	229 538
turintys tėvus, gyvenantys tėvų savivaldybėje, skirtingame adrese, priskirti instituciniams ūkiams	1-15	733
turintys tėvus ir besimokantys bendrojo ugdymo įstaigoje, iki 24 m. amžiaus, priskirti tėvams	1-15	1 960
turintys tėvus ir besimokantys aukštojo ar profesinio mokymo įstaigoje, iki 24 m. amžiaus, priskirti tėvams	1-15	1 660
turintys tėvus ir besimokantys aukštojo ar profesinio mokymo įstaigoje, priskirti individualiems ūkiams	1-15	3 268

turintys tėvus ir nesimokantys iki 24 metų, priskirti tėvams	1-15	4 287
turintys tėvus ir nesimokantys nuo 24 metų, priskirti individualiems ūkiams	1-15	49 572
turintys tėvus ir besimokantys, neatitinkantys aukščiau pateiktų savybių, priskirti individualiems ūkiams	1-15	3 363
Iš viso		3 014 460

Toliau atliekama priskirtų namų ūkių statistinė analizė.

Algoritmu priskirtų namų ūkių charakteristikos ir palyginimas su supaprastintais namų ūkio priskyrimo būdais

Pateikiama bendroji algoritmu priskirtų namų ūkių statistika. Taip pat kartu pateikiamas palyginimas su namų ūkių supaprastintu priskyrimu, kai namų ūkiai suvienodinami su adresu, t. y. visi vienu adresu gyvenantys asmenys patenka į vieną namų ūkį.

lentelė 9. Priskirtų namų ūkių statistika ir palyginimas su supaprastintu namų ūkių nustatymu

	Namų ūkių algoritmas	Namų ūkis = adresas	Namų ūkis = adresas, neįtraukiant didesnių už 15 adresų
Asmenų skaičius	3 014 460	3 014 460	2 844 509
Namų ūkių skaičius	1 375 251	1 127 301	1 123 549
Vidutinis namų ūkio dydis	2,19	2,66	2,52
Namų ūkių dydžių mediana	2	2	2
Tik privačių namų ūkių skaičius	1 209 865	NA	NA
Tik privačių namų ūkių vidutinis dydis	2,35	NA	NA
Tik privačių namų ūkių mediana	2	NA	NA

Kaip galima matyti lentelėje, namų ūkius priskiriant tik pagal adresą, vidutinis namų ūkis taptų daug didesnis nei skirstant pagal algoritmą. Viena priežastis – institucinių namų ūkių įtraukimas ir tokių namų ūkių dydžio prilyginimas, tuo adresu gyvenančių asmenų skaičiui. Šitos priežasties galima išvengti pašalinant iš adresų aibės didesnius nei 15 asmenų adresus (pagal šį skaičių buvo priskirti instituciniai namų ūkiai ir algoritme). Tokiu atveju, adresų aibėje nebelieka institucinių namų ūkių ir pasiskirstymas turėtų būti lyginamas su algoritmo būdu atskirtais privačiais namų ūkiais. Toks palyginimas rodo, kad reikšmingi skirtumai vis tiek išlieka: vidutinis namų ūkio dydis skiriasi 0,17 (2,35 algoritmo metodu ir 2,52 supaprastintu priskyrimu atmetant didesnius nei 15 adresus). Tokio skirtumo priežastis – algoritmas, naudodamas giminytės / santuokos / mokymosi / pajamų duomenis, sudaro daugiau namų ūkių nei yra skirtingų adresų. Taip nutinka dėlto, kad asmenys gyvenantys viename adrese, gali būti nesusiję jokiais kitais ryšiais ir algoritmas juos atskiria į skirtingus namų ūkius. Pvz.: vienu adresu gyvenantys bendranuomininkai, vienu adresu gyvenančios kelios šeimos ar atskiri namų ūkiai, atskiri būstai, kurių adresai oficialiai nėra atskirti.

Papildomai tikslinti supaprastintą namų ūkių priskyrimo būdą nėra galimybės neįtraukiant giminytės ir santuokos duomenų. Tačiau siekiant supaprastinti namų ūkių algoritmo taikymą ir sumažinti jam reikalingų duomenų kiekį, galima svarstyti galimybę atsisakyti tų algoritmo etapų, kuriuose priskyrimui naudojami mokymosi ir pajamų duomenys.

Algoritmu priskirtų namų ūkių palyginimas su statistiniais duomenimis

Pirmiausiai šiame poskyryje atliekamas gyventojų skaičiaus pasiskirstymo pagal gyvenamosios vietos savivaldybę, palyginimas su Lietuvos statistikos departamento gyventojų pasiskirstymo duomenimis. Siekiant tikslesnio palyginamumo, lyginami tik privačiuose namų ūkiuose gyvenantys asmenys (pagal algoritmo priskyrimą) ir naudojamas procentinis pasiskirstymas pagal savivaldybes.

lentelė 10. Algoritmu priskirtų privačių namų ūkių gyventojų deklaruotos gyvenamosios vietos pasiskirstymo palyginimas su Lietuvos statistikos departamento gyventojų pasiskirstymo duomenimis

savivaldybe	Pagal namų ūkių algoritmą	Pagal LSD	skirtumas
Vilniaus m. sav.	19,8%	20,1%	-0,3%
Kauno m. sav.	10,7%	10,4%	0,4%
Klaipėdos m. sav.	5,6%	5,3%	0,3%
Šiaulių m. sav.	3,6%	3,6%	0,0%
Kauno r. sav.	3,4%	3,5%	-0,1%
Panevėžio m. sav.	3,3%	3,1%	0,2%
Vilniaus r. sav.	3,2%	3,6%	-0,4%
Klaipėdos r. sav.	1,9%	2,2%	-0,2%
Alytaus m. sav.	1,9%	1,8%	0,1%
Mažeikių r. sav.	1,9%	1,8%	0,1%
Marijampolės sav.	1,9%	1,9%	0,0%
Kėdainių r. sav.	1,6%	1,6%	0,0%
Telšių r. sav.	1,5%	1,4%	0,1%
Jonavos r. sav.	1,5%	1,5%	0,0%
Šiaulių r. sav.	1,4%	1,5%	-0,1%
Tauragės r. sav.	1,4%	1,4%	0,0%
Šilutės r. sav.	1,4%	1,3%	0,0%
Utenos r. sav.	1,4%	1,3%	0,0%
Kretingos r. sav.	1,3%	1,3%	0,0%
Radviliškio r. sav.	1,3%	1,3%	0,0%
Vilkaviškio r. sav.	1,3%	1,2%	0,0%
Plungės r. sav.	1,2%	1,2%	0,0%
Panevėžio r. sav.	1,2%	1,3%	-0,1%
Ukmergės r. sav.	1,2%	1,2%	0,0%
Trakų r. sav.	1,1%	1,2%	0,0%
Raseinių r. sav.	1,1%	1,1%	0,0%
Alytaus r. sav.	1,1%	0,9%	0,1%
Šalčininkų r. sav.	1,0%	1,1%	0,0%
Rokiškio r. sav.	1,0%	1,0%	0,0%
Kelmės r. sav.	1,0%	0,9%	0,1%
Jurbarko r. sav.	0,9%	0,9%	0,1%
Kaišiadorių r. sav.	0,9%	1,1%	-0,2%
Šakių r. sav.	0,9%	1,0%	-0,1%
Akmenės r. sav.	0,9%	0,7%	0,2%
Prienų r. sav.	0,9%	0,9%	-0,1%

Biržų r. sav.	0,8%	0,8%	0,0%
Elektrėnų sav.	0,8%	0,9%	0,0%
Pasvalio r. sav.	0,8%	0,8%	0,0%
Anykščių r. sav.	0,8%	0,8%	0,0%
Šilalės r. sav.	0,8%	0,8%	0,0%
Visagino sav.	0,8%	0,7%	0,1%
Joniškio r. sav.	0,8%	0,7%	0,0%
Druskininkų sav.	0,7%	0,7%	0,1%
Švenčionių r. sav.	0,7%	0,8%	-0,1%
Varėnos r. sav.	0,7%	0,7%	0,0%
Pakruojo r. sav.	0,7%	0,7%	0,0%
Skuodo r. sav.	0,6%	0,6%	0,1%
Palangos m. sav.	0,6%	0,6%	0,0%
Molėtų r. sav.	0,6%	0,6%	0,0%
Lazdijų r. sav.	0,6%	0,7%	-0,1%
Kupiškio r. sav.	0,5%	0,6%	0,0%
Zarasų r. sav.	0,5%	0,5%	0,0%
Ignalinos r. sav.	0,5%	0,5%	0,0%
Širvintų r. sav.	0,4%	0,5%	-0,1%
Kazlų Rūdos sav.	0,4%	0,4%	0,0%
Kalvarijos sav.	0,3%	0,4%	0,0%
Rietavo sav.	0,3%	0,3%	0,0%
Pagėgių sav.	0,2%	0,3%	0,0%
Neringos sav.	0,2%	0,1%	0,0%
Birštono sav.	0,1%	0,1%	0,0%

Galima matyti, kad skirtumai mažai reikšmingi ir didesni tik didmiesčių ir žiedinėse savivaldybėse. Tai gali lemti didesni svyravimai dėl didesnio gyventojų skaičiaus didmiesčių savivaldybėse, didesnis institucinių namų ūkių kiekis didmiesčiuose, skirtingai pasiskirstę gyventojai tarp didmiesčių ir jų žiedinių savivaldybių.

Taip pat reikėtų atkreipti dėmesį, kad lentelėje pateiktas pasiskirstymas pagal gyventojų deklaruotą gyvenamąją vietą. Tais atvejais, kai algoritmas priskiria asmenį kitu adresu registruotam namų ūkiui (atskirai gyvenantiems tėvams), tokiems asmenims galima priskirti namų ūkio adresą savivaldybę. Kadangi tokių asmenų nėra daug, prasminga analizuoti tik tokių asmenų aibę ir jos pasiskirstymą pagal savivaldybes. Lentelėje apačioje pateikiama analizuojama aibė.

lentelė 11. Asmenys, kuriuos algoritmas priskiria namų ūkiams, kurių adresai nesutampa su asmens deklaruotos gyvenamosios vietos adresu

Namų ūkio tipas	Adreso dydis	Asmenų sk.
turintys tėvus ir besimokantys bendrojo ugdymo įstaigoje, iki 24 m. amžiaus, priskirti tėvams	1-15	1 960
turintys tėvus ir besimokantys aukštojo ar profesinio mokymo įstaigoje, iki 24 m. amžiaus, priskirti tėvams	1-15	1 660
turintys tėvus ir nesimokantys iki 24 metų, priskirti tėvams	1-15	4 287

Analizuojamą aibę sudaro 7,9 tūkst. asmenų. Didžiausi skirtumai tarp asmenų skaičiaus savivaldybėje, priskiriant asmenis pagal jų deklaruotą vietą arba pagal tėvų namų ūkio deklaruotą vietą:

- Didžiausias asmenų skaičiaus sumažėjimas priskyrus namų tėvų ūkį, fiksuotas Vilniaus m. (0,4 tūkst.), Kauno m. (0,3 tūkst.) ir Klaipėdos m. (<0,1 tūkst.) savivaldybėse.
- Didžiausias asmenų skaičiaus padidėjimas priskyrus namų tėvų ūkį, fiksuotas Alytaus r. (0,1 tūkst.), Akmenė r. (<0,1 tūkst.) ir Panevėžio r. (<0,1 tūkst.) savivaldybėse.

Nors skirtumų skaičiai nedideli, tačiau sutampa su hipoteze, kad dauguma perskirstytų asmenų deklaravę gyvenamąją vietą didmiesčiuose, nes ten mokosi ir buvo priskirti mažesnėms savivaldybėms, kuriose gyvena jų tėvai. Perskirstymas yra labai mažas ir nereikšmingas lyginant su visa asmenų aibe, tačiau tikėtina perskirstymas galėtų būti didesnis, jei vaikai išvykstantys mokytis/studijuoti į kitą miestą, tiksliau deklaruotų savo gyvenamosios vietos pasikeitimą.

Algoritmu priskirtų namų ūkių palyginimas su statistinio tyrimo duomenimis

Toliau atliekamas algoritmu sudarytų namų ūkių sudėties palyginimas su Lietuvos statistikos departamento atliekamo statistinio tyrimo metu gautais duomenimis – „Lietuvos gyventojų pajamos ir gyvenimo sąlygos (2020 m. leidimas), Namų ūkių sudėtis“⁵ (toliau – Statistinis tyrimas).

2019 m. Statistinio tyrimo duomenimis:

- 2019 m. vidutinis namų ūkio dydis buvo 2,17 asmens;
- 38 proc. visų namų ūkių – vieno asmens namų ūkiai.
- Šeimos su vaikais sudarė 29 proc. visų namų ūkių.
- Tiriami privatūs namų ūkiai.
- 2019 m. į tyrimą buvo atrinkti 6 966 namų ūkiai, iš jų tyrime dalyvavo 5 131.

Lyginant Statistinio tyrimo ir algoritmo priskirtų namų ūkių charakteristikas, reikia atsižvelgti į tai, kad Statistinio tyrimo rezultatai apima situaciją 2019 m., o algoritmas taikomas 2020 m. sausio 1 d. duomenims. Taip pat statistinis tyrimas taikomas respondentų aibe, t. y. 5,1 tūkst. namų ūkių iš 1,26 mln. algoritmo suskaičiuotų namų ūkių Lietuvoje. Toliau pateikiamas Statistinio tyrimo namų ūkių charakteristikų palyginimas su algoritmo priskirtų namų ūkių charakteristikomis.

lentelė 12. Algoritmo priskirtų namų ūkių statistika ir palyginimas statistinio tyrimo charakteristikomis

Charakteristika	Statistinis tyrimas	Namų ūkių algoritmas
Vidutinis privačių namų ūkių dydis	2,17	2,35
Vieno asmens namų ūkių dalis	38 proc.	37 proc.
Šeimų su vaikais* dalis	29 proc.	33 proc.

* Pagal statistikos departamento taikomą vaikų apibrėžimą, vaikai tai asmenys iki 18 metų amžiaus ir ekonomiškai neaktyvūs (nedirbantys ir aktyviai neieškantys darbo) 18–24 metų amžiaus asmenys, gyvenantys bent su vienu iš tėvų. Algoritmo taikyme nebuvo naudojami ekonominio aktyvumo duomenys (ieškantys darbo), todėl lentelėje pateikta šeimų su vaikais dalis algoritmo atveju apskaičiuota įtraukiant visus šeimos ir vaikų / tėvų namų ūkius, kuriuose gyveno 0-24 metų asmenys su tėvais neatsižvelgiant į jų ekonominį aktyvumą.

Lyginant lentelėje pateiktas pagrindines namų ūkių pasiskirstymo charakteristikas, galima matyti, kad skirtumai tarp statistinio tyrimo ir algoritmo namų ūkių charakteristikų – mažai reikšmingi. Skirtumai tikėtini atsižvelgiant į skirtingus laikotarpius, tyrimuose naudotus skirtingus metodus, duomenis ir terminų apibrėžimus.

Statistiniame tyrime renkama ir pateikiama namų ūkio pasiskirstymų informacija nėra pakankama, norint įvertinti algoritmo būdu priskirtų namų ūkių tikslumą. Tikslus įvertinimas būtų pasiektas tik lyginant algoritmo namų ūkių pasiskirstymą su gyventojų ir būstų visuotinio

⁵ Prieiga internetu: <https://osp.stat.gov.lt/lietuvos-gyventoju-pajamos-ir-gyvenimo-salygos-2020/namu-ukiai/namu-ukiu-sudetis>

surašymo 2021 m. duomenis. Kiti duomenų šaltiniai – gyventojų ir būstų visuotinis surašymas 2011 m. ar Namų ūkių biudžetų tyrimas 2016 m. – nėra pakankamai nauji, lyginant su tuo, kad algoritmas testuotas 2020 m. sausio 1 d. duomenimis.

5. Algoritmo atnaujinimas

Atnaujintas algoritmo duomenų sąrašas

Vadovaujantis algoritmo testavimu, atliktu 2021 m. vasario-kovo mėn., pateiktas atnaujintas algoritmo naudojamų duomenų sąrašas ir šaltiniai.

lentelė 13. Testavimo duomenų sąrašas

	Algoritmo metodikoje įvardinti duomenys	Šaltinis
1.	Ataskaitinė diena (data, kuriai skaičiuojamas rodiklis)	2020 m. sausio 1 d.
2.	Asmens kodas	Gyventojų registras
3.	Gyvenamoji vieta (adresas)	Adresų registras
4.	Lytis	Gyventojų registras
5.	Amžius	Gyventojų registras
6.	Mirties data	Gyventojų registras
7.	Šeiminė padėtis ir jos pasikeitimo data	Gyventojų registras
8.	Tėvų, vaikų ir sutuoktinių asmens kodai	Gyventojų registras
9.	Asmens pajamos (skaičiuojamos pagal „5.23 mažas pajamas gaunančių asmenų dalis (procentais)“ aprašą)	ŠVIS: NŽIS duomenų modelis
10.	Asmens lankomos formального švietimo įstaigos tipas ir adresas	ŠVIS
11.	Deklaravimo būdas (apibūdina priežastis kaip asmeniui priskirtas deklaravimo adresas)	Gyventojų registras
12.	Santuokos data	Gyventojų registras

Atnaujinta algoritmo metodika

Vadovaujantis algoritmo testavimu, atliktu 2021 m. vasario-kovo mėn., pateikta atnaujinta algoritmo metodika.

Nr.	Etapas	Naudojami duomenys
Duomenų paruošimas (atliekamas kiekvieną kartą pasikeitus / atsinaujinus naudojamiems duomenims)		
1.	Iš būstų adresų sąrašo suformuojamas unikalus adresų sąrašas, kiekvienam adresui priskiriamas unikalus ID (adreso ID)	Gyvenamoji vieta (adresas)
2.	Kiekvienam gyventojų registre, Lietuvoje gyvenamąją vietą deklaravusiam asmeniui, priskiriami unikalūs asmens ID. Asmenys nedeklaravę gyvenamosios vietos Lietuvoje, pašalinami iš toliau algoritmo naudojamos asmenų aibės	Asmens kodas Gyvenamoji vieta (adresas)
3.	Asmenys turintys nurodytą mirties datą, pašalinami iš toliau algoritmo naudojamos asmenų aibės	Asmens ID, mirties data
4.	Kiekvienam adresui priskiriami tame adrese gyvenamąją vietą deklaravusių gyventojų asmens ID	Unikalus būstų sąrašas, asmens ID, gyvenamoji vieta (adresas)
5.	Asmenims priskiriami papildomi jų duomenys. Atliekamas tėvų, vaikų ir sutuoktinių asmens ID sulyginimas su asmenų aibės turimais asmens ID.	Amžius, lytis, šeiminė padėtis ir jos pasikeitimo data, tėvų, vaikų ir sutuoktinių asmens ID, asmens pajamos, asmens darbdavio adresas,

	Neturintys sutapimo tėvų, vaikų ir sutuoktinių asmens ID pakeičiami į tuščią reikšmę.	asmens lankomos formalią švietimo įstaigos tipas ir adresas, 5.23 rodiklio skaidymui reikalingi duomenys
6.	Asmenys neturintys gyvenamosios vietos, savivaldybės	Gyvenamoji vieta (adresas), tėvų, vaikų ir sutuoktinių asmens kodai
7.	Kiekvienam unikaliam adresui skaičiuojamas tam adresui priskirtų asmenų skaičius	Unikalus būstų sąrašas, gyvenamoji vieta (adresas)

Šiame etape tikrinami asmenų giminystės ryšiai, kurie apibrėžiami taip:

Giminystės ryšys – sutampa

- asmens ID sutampa su kito asmens tėvų ar vaikų asmens ID (tėvų – vaikų ryšys), arba
- asmens tėvo / motinos ID su kito asmens vaiko asmens kodu (senelių – vaikų ryšys), arba
- dviejų asmenų tėvo ar motinos asmens kodai (brolių ir seserų ryšys).

Nr.	Etapas
	Namų ūkių sudarymas
8.	<p>Vieno asmens adresai:</p> <p>8.1. asmenims, kurių deklaravimo būdas yra „Itrauktas į gyv. vietos neturinčių asmenų apskaitą“, priskiriamas „Vieno asmens namų ūkis (benamis)“.</p> <p>8.2 adresams turintiems priskirtą tik vieną asmenį, kuris neturi tėvų, vaikų ar sutuoktinių asmens ID, tokiam asmeniui priskiriamas namų ūkio statusas „Vieno asmens namų ūkis“ ir unikalus namų ūkio ID.</p>
9.	<p>2 gyventojų adresai: adresams turintiems 2 gyventojus, tikrinama ar tarp adreso gyventojų egzistuoja giminystės ar santuokos ryšiai (gyventojų asmens ID sutampa su kito to paties adreso gyventojų tėvų, vaikų ar sutuoktinių asmens ID).</p> <p>9.1 Egzistuojant giminystės ar santuokos ryšiams, tokiems adresams priskiriamas namų ūkio statusas „Šeimos namų ūkis“ ir sutampantis namų ūkio ID.</p> <p>9.2 Neegzistuojant giminystės ryšiams, jei abu asmenys yra pilnamečiai (amžius ne mažesnis nei 18 metų) ir skirtingos lyties, priskiriamas namų ūkio statusas „Sugyventinių namų ūkis“ ir sutampantis namų ūkio ID.</p> <p>9.3 Kitais atvejais, kai neegzistuoja giminystės ryšiai, tokiems asmenims šiame etape nepriskiriamas namų ūkis.</p>
10.	<p>Didesni nei 2 asmenų dydžio adresai turintys tarpusavio giminystės ryšių: adresams turintiems daugiau nei 2 gyventojus, tikrinama ar bent tarp dviejų adreso gyventojų egzistuoja giminystės ar santuokos ryšiai (adreso gyventojų asmens ID sutampa su kito to paties adreso gyventojų tėvų, vaikų ar sutuoktinių asmens ID).</p> <p>10.1 3-15 asmenų dydžio adresuose egzistuojant giminystės ar santuokos ryšiams, bent dviem asmenims turintiems tarpusavio ryšius, priskiriamas namų ūkio statusas „Šeimos namų ūkis“ ir sutampantis namų ūkio ID.</p> <p>10.2 Jei 3-15 asmenų dydžio adresuose gyvenantiems asmenims suformavus Šeimos namų ūkį, lieka vienas nepriskirtas asmuo, nepriskirtas asmuo laikomas Šeimos namų ūkio sugyventiniu ir jam priskiriamas sutampantis namų ūkio ID.</p> <p>10.3 3-15 asmenų dydžio adresuose neegzistuojant jokiems giminystės ar santuokos ryšiams ir jei asmenų skaičius bent 2, tokiems asmenims priskiriamas namų ūkio statusas „Vieno asmens namų ūkis“ ir unikalus namų ūkio ID.</p> <p>10.4 Asmenims gyvenantiems didesniuose nei 15 asmenų dydžio adresuose, priskiriamas „Kolektyvinis / institucinis namų ūkis“. Tokių asmenų namų ūkio dydis lygus 1 (asmenys gyvenantys instituciniuose namų ūkiuose, sudaro atskirus namų ūkius).</p> <p>10.5 Neegzistuojant giminystės ar santuokos ryšiams su tuo pačiu adresu gyvenančiais asmenimis, tačiau egzistuojant ryšiams su kitu adresu gyvenančiais asmenimis, tokiems asmenims namų ūkio statusas priskiriamas sekančiame etape.</p>
11.	<p>Asmenys, neturintys tarpusavio giminystės / santuokos ryšių su asmenimis, gyvenančiais tame pačiame adrese ar asmenys gyvenantys 1 asmens adresuose ir turintys giminystės / santuokos ryšių, namų ūkiams priskiriami tokia tvarka:</p>

	<p>11.1 Turintiems sutuoktinio asmens ID:</p> <p>11.1.1 kadangi sutuoktinių adresai nesutampa, tokiems asmenims priskiriami skirtingi namų ūkio ID.</p> <p>11.2 Turintiems vaikų asmens ID (tėvams):</p> <p>11.2.1 tokiems asmenims priskiriami skirtingi namų ūkio ID.</p> <p>11.3 Turintiems tėvų asmens ID (vaikams), jei vaiko amžius iki 18 m. ir vaiko adreso savivaldybė sutampa su vieno iš tėvų adreso savivaldybe, o vaiko adresu gyvena daugiau nei 2 asmenys, vaikui priskiriamas „Kolektyvinis / institucinis namų ūkis“.</p> <p>11.4 Turintiems tėvų asmens ID (vaikams), kitais atvejais:</p> <p>11.4.1 Jei vaikas mokosi bendrojo ugdymo mokykloje, amžius iki 24 m., tai jis priskiriamas prie vieno iš tėvų namų ūkio (pagal prioritetą motinai*)</p> <p>11.4.2 Jei vaikas mokosi profesinio mokymo ar aukštojo mokslo įstaigoje, tai tikrinama ar jis dirbo samdomą ar savarankišką darbą:</p> <p>11.4.2.1 Jei nedirbo, amžius iki 24 m., tai jis priskiriamas prie vieno iš tėvų namų ūkio (pagal prioritetą motinai*)</p> <p>11.4.2.2 Jei dirbo, tai jis priskiriamas Vieno asmens namų ūkis.</p> <p>11.4.3 Jei vaikas nebesimoko ir yra nevedęs ir neturi sugyventinio, vaikų, tai tikrinamas jo amžius:</p> <p>11.4.3.1 Iki 24 metų** vaikas priskiriamas prie vieno iš tėvų namų ūkio (pagal prioritetą motinai*),</p> <p>11.4.3.2 24 metų** ir vyresni priskiriami prie Vieno asmens namų ūkis</p> <p>11.4.4 11.4 punkte nepriskirti namų ūkiams asmenys, priskiriami Vieno asmens namų ūkiams.</p>
--	--

* Nesant pakankamai informacijos identifikuoti ar vaikas gyvena su motina ar tėvu (nesutampa vaiko ir tėvų adresai), sukuriamas metodinis prioritetas ir vaikas priskiriamas motinai.

** 24 metų riba nustatyta vadovaujantis LR civilinio kodekso 192 straipsnio 1 dalimi, kad tėvai, turintys galimybę, privalo išlaikyti savo vaikus iki 24 metų amžiaus.

Ataskaitos priede pridėta algoritmo versija su pažymėtais pakeitimais, atliktais testavimo metu.

Algoritmo atnaujinimo mechanizmas

Algoritmo atnaujinimo veiklas galima atskirti į dvi grupes: algoritmo rezultatų (priskirtų namų ūkių) atnaujinimas atnaujinant naudojamus duomenis ir algoritmo metodikos tobulinimas.

Algoritmo rezultatų atnaujinimas:

- Atnaujinimas priklauso nuo duomenų sistemos galimybių ir rodiklių, kurių skaičiavimui naudojami namų ūkiai, atnaujinimo periodiškumo. Algoritmo rezultatai turėtų būti atnaujinami pasikeitus duomenims, kurie naudojami algoritme arba atnaujinant išvestiniu rodiklius, kuriuose naudojami algoritmo rezultatai.
- Rekomenduojamas nemažesnis nei 1 metų algoritmo duomenų ir rezultatų atnaujinimo dažnis.
- Tai atvejais, kai algoritmo rezultatai naudojami mėnesinių ar ketvirtinių duomenų skaičiavimui, gali būti naudojami tų metų pradžios (sausio mėn.) algoritmo rezultatai arba mėnesiniu / ketvirtiniu periodiškumu atnaujinti algoritmo rezultatai.
- Atnaujinant algoritmo rezultatus mėnesiniu / ketvirtiniu periodiškumu, nerekomenduojama naudoti tų mėnesių duomenų, kuriais įprastai Lietuvoje nevyksta mokslo metai, t. y. liepos-rugpjūčio mėn. Tais mėnesiais duomenyse bus stebimas didesnis nei turėtų būti nesimokančių asmenų skaičius (vieni asmenys jau baigę mokymosi įstaigas, o naujai pradėdantys, pradės mokslo metus tik nuo rugsėjo mėn.).
- Atnaujinant algoritmo rezultatus mėnesiniu / ketvirtiniu periodiškumu, taip pat svarbu atsižvelgti į duomenų surinkimo vėlavimus (SODRA, švietimo registrai) ir rezultatus skaičiuoti praėjus ne mažiau kaip dviem mėnesiams, nuo ataskaitinės dienos, kuriai skaičiuojami rezultatai.

Algoritmo metodikos tobulinimas:

- Panaudoti algoritmo rezultatus skaičiuojant rodiklį „5.23 mažas pajamas gaunančių asmenų dalis (procentais)“ ir lyginant rodiklio reikšmes su kitų šaltinių rodiklio reikšmėmis.
- Algoritmo namų ūkių pasiskirstymą palyginti su gyventojų ir būstų visuotinio surašymo 2021 m. duomenis (kai bus atliktas).
- Pasikeitus deklaruotos asmens gyvenamosios vietos nustatymo sąlygoms, tobulinti algoritmą atsižvelgiant į pasikeitimus (didėjant realios, o ne deklaruotos gyvenamosios vietos nustatymo galimybėms).

Priedai

Algoritmo metodikos atnaujinimai atlikti testavimo metu

Nr.	Etapas	Naudojami duomenys
Duomenų paruošimas (atliekamas kiekvieną kartą pasikeitus / atsinaujinus naudojamiems duomenims)		
1.	Iš būstų adresų sąrašo suformuojamas unikalus adresų sąrašas, kiekvienam adresui priskiriamas unikalus ID (adreso ID)	Gyvenamoji vieta (adresas)
2.	Kiekvienam gyventojų registre, Lietuvoje gyvenamąją vietą deklaravusiam asmeniui, priskiriami unikalus asmens ID. Asmenys nedeklaravę gyvenamosios vietos Lietuvoje, pašalinami iš toliau algoritmo naudojamos asmenų aibės	Asmens kodas Gyvenamoji vieta (adresas)
3.	Asmenys turintys nurodytą mirties datą, pašalinami iš toliau algoritmo naudojamos asmenų aibės	Asmens ID, mirties data
4.	Kiekvienam adresui priskiriami tame adrese gyvenamąją vietą deklaravusių gyventojų asmens ID	Unikalus būstų sąrašas, asmens ID, gyvenamoji vieta (adresas)
5.	Asmenims priskiriami papildomi jų duomenys. Atliekamas tėvų, vaikų ir sutuoktinių asmens ID suliginimas su asmenų aibės turimais asmens ID. Neturintys sutapimo tėvų, vaikų ir sutuoktinių asmens ID pakeičiami į tuščią reikšmę.	Amžius, lytis, šeiminei padėtis ir jos pasikeitimo data, tėvų, vaikų ir sutuoktinių asmens ID, asmens pajamos, asmens darbdavio adresas, asmens lankomos formaliojo švietimo įstaigos tipas ir adresas, 5.23 rodiklio skaidymui reikalingi duomenys
6.	Asmenys neturintys gyvenamosios vietos savivaldybės ir jokių giminystės ar santuokos ryšių (tėvų, vaikų, sutuoktinių asmens kodų), pašalinami iš toliau algoritmo naudojamos asmenų aibės	Gyvenamoji vieta (adresas), tėvų, vaikų ir sutuoktinių asmens kodai
7.	Kiekvienam unikaliam adresui skaičiuojamas tam adresui priskirtų asmenų skaičius	Unikalus būstų sąrašas, gyvenamoji vieta (adresas)

Šiame etape tikrinami asmenų giminystės ryšiai, kurie apibrėžiami taip:

Giminystės ryšys – sutampa

- asmens ID sutampa su kito asmens tėvų ar vaikų asmens ID (tėvų – vaikų ryšys), arba
- asmens tėvo / motinos ID su kito asmens vaiko asmens kodu (senelių – vaikaičių ryšys), arba
- dviejų asmenų tėvo ar motinos asmens kodai (brolių ir seserų ryšys).

Nr.	Etapas
	Namų ūkių sudarymas
8.	<p>Vieno asmens adresai:</p> <p>8.1. asmenims, kurių deklaravimo būdas yra „Itrauktas į gyv. vietos neturinčių asmenų apskaitą“, priskiriamas „Vieno asmens namų ūkis (benamis)“.</p> <p>8.2 adresams turintiems priskirtą tik vieną asmenį, kuris neturi tėvų, vaikų ar sutuoktinių asmens ID, tokiam asmeniui priskiriamas namų ūkio statusas „Vieno asmens namų ūkis“ ir unikalus namų ūkio ID.</p>
9.	<p>2 gyventojų adresai: adresams turintiems 2 gyventojus, tikrinama ar tarp adreso gyventojų egzistuoja giminystės ar santuokos ryšiai (gyventojų asmens ID sutampa su kito to paties adreso gyventojų tėvų, vaikų ar sutuoktinių asmens ID).</p> <p>9.1 Egzistuojant giminystės ar santuokos ryšiams, tokiems adresams priskiriamas namų ūkio statusas „Šeimos namų ūkis“ ir sutampantis namų ūkio ID.</p>

	<p>9.2 Neegzistuojant giminystės ryšiams, jei abu asmenys yra pilnamečiai (amžius ne mažesnis nei 18 metų) ir skirtingos lyties, priskiriamas namų ūkio statusas „Sugyventinių namų ūkis“ ir sutampantis namų ūkio ID.</p> <p>9.3 Kitais atvejais, kai neegzistuoja giminystės ryšiai, tokiems asmenims šiame etape nepriskiriamas namų ūkis.</p>
10.	<p>Didesni nei 2 asmenų dydžio adresai turintys tarpusavio giminystės ryšių: adresams turintiems daugiau nei 2 gyventojus, tikrinama ar bent tarp dviejų adreso gyventojų egzistuoja giminystės ar santuokos ryšiai (adreso gyventojų asmens ID sutampa su kito to paties adreso gyventojų tėvų, vaikų ar sutuoktinių asmens ID).</p> <p>10.1 3-15 asmenų dydžio adresuose egzistuojant giminystės ar santuokos ryšiams, bent dviem asmenims turintiems tarpusavio ryšius, priskiriamas namų ūkio statusas „Šeimos namų ūkis“ ir sutampantis namų ūkio ID.</p> <p>10.2 Jei 3-15 asmenų dydžio adresuose gyvenantiems asmenims suformavus Šeimos namų ūkį, lieka vienas nepriskirtas asmuo ir jo lytis priešinga, šeimos namų ūkio nario, turinčio vaikų ir neturinčio kartu gyvenančio sutuoktinio, lyčiai, nepriskirtas asmuo laikomas Šeimos namų ūkio sugyventiniu ir jam priskiriamas sutampantis namų ūkio ID.</p> <p>10.3 3-15 asmenų dydžio adresuose neegzistuojant jokiems giminystės ar santuokos ryšiams ir jei asmenų skaičius bent 42, tokiems asmenims priskiriamas namų ūkio statusas „Vieno asmens namų ūkis“ ir unikalus namų ūkio ID „Kolektyvinis / institucinis namų ūkis“.</p> <p>10.4 Asmenims gyvenantiems didesniuose nei 15 asmenų dydžio adresuose, priskiriamas „Kolektyvinis / institucinis namų ūkis“. Tokių asmenų namų ūkio dydis lygus 1 (asmenys gyvenantys instituciniuose namų ūkiuose, sudaro atskirus namų ūkius).</p> <p>10.5 Neegzistuojant giminystės ar santuokos ryšiams su tuo pačiu adresu gyvenančiais asmenimis, tačiau egzistuojant ryšiams su kitu adresu gyvenančiais asmenimis, tokiems asmenims namų ūkio statusas priskiriamas sekančiame etape.</p>
11.	<p>Didesni nei 2 asmenų dydžio adresai Asmenys, neturintys tarpusavio giminystės / santuokos ryšių su asmenimis, gyvenančiais tame pačiame adrese ar asmenys gyvenantys 1 asmens adresuose ir turintys giminystės / santuokos ryšių, namų ūkiams priskiriami: asmenims gyvenantiems 1 asmens dydžio adresuose ir turintiems tėvų, vaikų ar sutuoktinių asmens ID, namų ūkis priskiriamas tokia tvarka:</p> <p>11.1 Turintiems sutuoktinio asmens ID:</p> <p>11.1.1 jei pajamos didesnės už santykinę skurdo ribą, kadangi sutuoktinių adresai nesutampa, tokiems asmenims priskiriami skirtingi namų ūkio ID.</p> <p>11.1.2 jei pajamos mažesnės už santykinę skurdo ribą, priskiriamas Kolektyvinis / institucinis namų ūkis</p> <p>11.2-Turintiems vaikų asmens ID (tėvams):</p> <p>11.2.1 jei pajamos didesnės už santykinę skurdo ribą, tokiems asmenims priskiriami skirtingi namų ūkio ID.</p> <p>11.2.2 jei pajamos mažesnės už santykinę skurdo ribą, priskiriamas Kolektyvinis / institucinis namų ūkis</p> <p>11.3 Turintiems tėvų asmens ID (vaikams), jei vaiko amžius iki 18 m. ir vaiko adreso savivaldybė sutampa su vieno iš tėvų adreso savivaldybe, o vaiko adresu gyvena daugiau nei 2 asmenys neturintys giminystės ryšių, vaikui priskiriamas „Kolektyvinis / institucinis namų ūkis“.</p> <p>11.4 Turintiems tėvų asmens ID (vaikams), kitais atvejais:</p> <p>11.4.1 Jei vaikas mokosi bendrojo ugdymo mokykloje, amžius iki 24 m., tai jis priskiriamas prie vieno iš tėvų namų ūkio (pagal prioritetą motinai*)</p> <p>11.4.2 Jei vaikas mokosi profesinio mokymo ar aukštojo mokslo įstaigoje, tai tikrinamos jo pajamos tikrinama ar jis dirbo samdomą ar savarankišką darbą:</p> <p>11.4.2.1 Jei pajamos mažesnės už santykinę skurdo ribą nedirbo, amžius iki 24 m., tai jis priskiriamas prie vieno iš tėvų namų ūkio (pagal prioritetą motinai*)</p> <p>11.4.2.2 Jei pajamos didesnės už santykinę skurdo ribą dirbo, tai jis priskiriamas Vieno asmens namų ūkiui.</p> <p>11.4.3 Jei vaikas nebesimoko ir yra nevedęs ir neturi sugyventinio, vaikų, tai tikrinamas jo amžius:</p>

	11.4.3.1 Iki 24 metų** vaikas priskiriamas prie vieno iš tėvų namų ūkio (pagal prioritetą motinai*),
	11.4.3.2 24 metų** ir vyresni priskiriami prie Vieno asmens namų ūkio, Kolektyvinio / institucinio namų ūkio“.
	11.4.4 Jei vaikas nebesimoko ir yra vedęs arba turi sugyventinį, vaikų, toks asmuo sudaro Vieno asmens namų ūkį 11.4 punkte nepriskirti namų ūkiams asmenys, priskiriami Vieno asmens namų ūkiams.

* Nesant pakankamai informacijos identifikuoti ar vaikas gyvena su motina ar tėvu (nesutampa vaiko ir tėvų adresai), sukuriamas metodinis prioritetas ir vaikas priskiriamas motinai.

** 24 metų riba nustatyta vadovaujantis LR civilinio kodekso 192 straipsnio 1 dalimi, kad tėvai, turintys galimybę, privalo išlaikyti savo vaikus iki 24 metų amžiaus.

Kuriame pamatus įžvalgiems viešosios politikos sprendimams